
Oroszlánné Mészáros Ágnes

BACSIK KATALIN ESŐCSEPPEK CÍMŰ
VERSESKÖTETÉRŐL

*„A rímek csengése kibékít,
s ha fájna valami, sírhatok.
Reszkető kezemmel elértem
a fölöttem égő csillagot!”*

(Versírás)

Ars poeticának is beillik a fent idézett négy sor, hiszen az irodalom feladatát határozza meg, s arról tanúskodik, hogy a szerző tisztában van költészetének értékeivel, jelentőségével.

Bacsik Katalin első két gyűjteményét magánereőből bocsátotta közre, s azok visszhangja, pozitív szakmai értékelése, az olvasók érdeklődése, visszajelzései és a tömegkommunikációban megjelent reflexiók adták az impulzust számára, hogy újra jelentkezzen, s válogatást, mintegy költői keresztmetszetet mutasson be eddigi munkáiból.

Így került a kötetbe az 1956 és 2002 között született költeményeinek legjava.

Bacsik Katalin verseinek gondolatiságát erőteljesen befolyásolja, hogy egész életében – máig – az emberi lélek rejtett dimenzióit boncolgatja, és kutatja, keresi a cselekedetek pszichés mozgatórugóit, illetve gyógyírt ajánl a lelki egyensúly felbomlásától szenvedő embertársainak.

Műveiben szeizmográfként, hiteles átéléssel jelzi a világban zajló események mind-nyájunkra gyakorolt hatását: „Fojtogató veszély hullámszökőkötő körül, / ténfergünk, alig van egymáshoz közünk...” – írja a *Noé bárkája* című versében, s a *Nagylelkű győztesekben* így szól: „Tányéraknák lapulnak a mezőn, / gyümölcs sem terem csak szikrázó harag...” A kötet címadó versében pedig együttérzésének ad hangot: „Merénylet, pusztulás, aknák robbanása, / a nyughatatlan vér torzszülöttje / nekem már nem árthat, / de mégis féltőn figyelem / az elüldözött páriákat...”

Mély aggodalommal szemléli az emberiség önpusztító megnyilvánulásait, és humanitással megáldott lényként félti a jövőt. „Távolból érzem a biztos meleget, / amikor csöndben együtt ült a család, / könyveket forgatva el sem képzeltük, / hogy jöhet még bomba, aknarobbanás.” (*Őszi rettegés*)

A média minden kegyetlenséget karnyújtásnyira hoz, s napjaink rémisztő valósága növeli bennünk – és a költőben – a bizonytalanságot, a rettegést. Földrésznyi távolságokat küzd le a tömegkommunikáció, s a szörnyűségek, háborúk, terrortámadások „részesévé”, szemtanújává avat. Ezeknek a traumáknak a feldolgozása is szinte megoldhatatlan feladat elé állítja a föld teremtményeit. Bacsik Katalin úgy védekezik, hogy kiírja magából az elborzasztó élmé-nyeket, ezzel figyelmeztet, és egyúttal felold. Azt gondolom, hogy verseinek olvasójában ugyanezeket az érzéseket kelti, s ez a költészet lényege.

*A természetbe vágyom vissza,
ahol gyöngéden simogat
a lehajló barkaág,
az erdő az otthonom, a hazám!
Oda menekülök, ahol érzem
a fenyők gyantaillatát.*

Írja az *Esőcseppekben* – Rousseau által biztatottan – a sok gonoszság láttán.

Ám az ember mégsem vonulhat ki a zajos világból, dolgozni, küszködni, hadakozni kell! Az enyhét adó természeti környezet nem lehet mindenre vigasz. A kételyek, a kérdések újra és újra felmerülnek.

A magányról, az ember önmagára utaltságáról vallanak a következő sorok: „csak befelé akarok nézni”, „penészes barlangban ülök / magamban”, „csöndes szomorúság leng körül”, „már csak emlékeimnek vagyok mezíten foglya”, „embert kerestem, de nem találtam.”

A belső vívódás filozofikus mélységű kifejeződését veti papírra *Idegenség* című költeményében: „Valami fagyos idegenség / fészkelődött a mellkasomba... / Idegen tőlem ez az önvereség, / megszigonyoz a süvítő félelem, / de a belső erő féken tart, / s a közömbösség nyirkos árkából / kiásom magam.”

Reznignált bölcsességgel fogalmazta meg *Sakktábla* című versét. „Életünk olyan, mint a sakktábla, / fekete kockájú, kopott járda, / – szimultán játék. / A megoldást gondosan keresve / fabábukat szorítunk kezünkbe, / és sorra elvesztünk minden játszmat. / – Legalább egy dicső pattra várnánk!”

De az első fejezet utolsó munkájában, a *Híd* címűben kifejezésre juttatott gondolataival ismét talál megbékélést és megoldást: „Egy pillantás diadalt ígér, / zaklatott esténken elkísér. / A jó szó melegén átkarol, / lassuló szívedre ráhajol.”

A *Visszatekintés* című vers soraiból is – bár a nehéz idők történelmi távlatú pásztázása – a bizakodó végkicsengés jelent maradandó élményt.

A személyes líra fontos darabjai is helyet kaptak a kötetben. A bátyja emlékére írott *Az utolsó mondat*, az édesanyját idéző különös *Álom az állomás*, s a veszélyes folyóval való találkozását megéneklő *Óda a Tiszához* példái ennek.

*

• *Bűvös hálóban* elnevezéssel közli költeményeinek második csoportját a kötetben. A szerelem megkapó reflexióit olvashatjuk – természetesen módon – többnyire az 1960-as, 70-es évekből. Néhány szemelvény felidézésével képet kaphatunk Bacsik Katalin emocionális életének mondatokba foglalt manifesztálódásáról. Idézet a *Telefon* című költeményéből: „Fülemhez ért a hangod... / S körülölelt, mint a meleg dallam, / kapkodva szedtem a levegőt, / és szívem ritmusán már nem volt hatalmam.” A *Tedd homlokomra a kezéd!* című versében pedig így fogalmaz: „Szeretve védj törékeny álmaim, / mint féltő gyermek az üveggolyót, / mint ölelő part a zúgó folyót! / Szeretve óvjad fogyó napjaim, / mint napfény az őszülő kerteket, / boríts rám elvarázsolt perceket!”

Vonzalom és odaadás, ragaszkodás és kifinomult vágy, a másikhoz tartozás kötelékének szüksége hatja át szavakba öntött kitárulkozását.

*

Harmincnégy vers képezi a harmadik fejezetet, s a címadó költemény, a *Kharón csónakján* valódi számvetés: „Letűnt éveimre gondolok, / és egyre jobban hiszem, hogy / az ember csak úgy mehet el, / ha számadást készít, / és önmagára lel. / A mindenségben csak porszem lehetek, / de ha mások felé nyújtom a kezemet / villanó pillantások kísérnek, / mosolyok gördülnek elém / és vigyázva vezetnek.”

Tapasztalatai szerint az ember védtelenül, magára maradottan, egyedül él a világban, s fogódzókat keres. Az irigység, az igazságtalanság, az eszmék változékonysága azonban elbizonytalanítja. S ha mégsem leli meg a támaszt, a segítséget akkor menekülésre szánja magát. „El, el, el innen a városból, / itt rám dőlnek az omlatag falak, / itt hegyes karóként döfnek át / idegen, elhibázott szavak!” (*Menekülés*)

Az elszámolást a külső, fizikai állapotában is jelenlévő világgal megteszi, de tanultságából merítkezve a transzcendentális területekre is eljut, s a lélek kínjait, legbensőbb valóját is feltárva vall kételyeiről, vívódásairól: „A lélek rojtjai messzire nyúlnak, / senki sem szőhet belőle újat. / Csomókba tekerve / kúsznak a kezekre, / és zuhogó vízesésbe húznak.” (*A lélek rojtjai*)

A ciklus lényegének foglalata a *Kevéssel beérni* című kitűnő verse.

*Most kellene kevéssel beérni,
a büszkeség torz lángját kioltani,
s lassuló szíved maradék melegét
megrakott kosarakkal szétosztani.*

A versírással kapcsolatban is több költeménye született. Közülük talán a legfigyelemreméltóbb a *Harmónia* című: „Aki engem ért, az velem örül, / a kopogó morzejelekre figyel, / sóhajok fogják körül, de tudja, / hogy együtt kell mennie valakivel.”

Végezetül szabadjon idéznem a számomra legmívesebben megkomponálnak vélt hat sort a kötetből: „Hamisan hangzó, tántorgó szavak / szakadtak le a láztól száraz szánkról, / s a formásan szőtt mondat elmaradt, / nem tudtam kitörni a némaságból.” (*Bátyám emlékére*) „...s egy korhadttörzsű, öreg fűzfa / szomjasan a víztükör fölé hajolt. (*Óda a Tiszához*)

Összegzésként megállapíthatjuk, hogy Bacsik Katalin közérthetően, egymásból logikusan következő gondolatok füzérével fejezi ki a pontosan megfigyelt valóságot, amelynek fény- és árnyképét is felmutatja. Lichtenbergtől, a német természettudóstól és írótól való a ráillő aforizma: „Az egyszerűség az igazság kapuja.”

Bacsik Katalin képei találóak, egyúttal alkalmasak a képzettársításra, és hasonlataival dúsan árnyalja a közlendőt. Őszinteség és oldottság, közvetlenség és természetesség tartozik még érdemei közé. Nagy erénye a lényeglátás és a tömörítés képessége. Nyelvi gazdagság, a kifejezés választékossága jellemzi. Formaérzéke kifogástalan, letisztult.

A közvetíteni szándékozott tartalom határozza meg nála a választott formát, s így a rímekbe szedett költemények mellett, remekbe szabott szabadverseiben is gyönyörködhetünk. Erős zeneiség, sodró, és állandóan jelenlévő ritmikus lüktetés hatja át poézisét. „A zene és a költészet egytestvérek” – állította Paganini, s alighanem igaza volt.

Jelentős lírai teljesítmény Bacsik Katalin *Esőcseppek* című kötete, s meggyőződéssel állíthatom érdekes arra, hogy elhelyezzük könyvespolcunkon. Renoir, a francia impresszionista festő azt mondta egyszer: „Az egyetlen, amivel a művészt megjutalmazhatjuk, ha megvásároljuk a műveit.” Kérem, fogadják el véleményét!

(*Bacsik Katalin: Esőcseppek, Balassagyarmat, 2002, 85 oldal, 500 Ft*)